

|                     |                                                                                                  |                |                        |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|------------------------|
| Assignatura         | <b>28917 Art i Cultura de Masses</b>                                                             |                |                        |
| Professor           | Marta Pol Ridau                                                                                  |                |                        |
| Cicle: <b>Segon</b> | Quadrimestre                                                                                     | <b>Segon</b>   | Crèdits: <b>6</b>      |
| Horari              | <b>Teoria: Dimarts i Dijous 10:00 a 11:30</b><br><b>Tutoria Integrada: Dilluns 10.00 a 11:00</b> | Grup: <b>1</b> | Tipus: <b>Optativa</b> |

## OBJECTIUS

L'assignatura mira d'indagar les relacions que en "època contemporània s'han establert entre les arts plàstiques i el món de la cultura de masses. Per fer-ho es parteix de la codificació de la "modernitat" que realitza el crític i teòric de l'art C. Greenberg, basada precisament en la separació de la cultura en avantguarda (alta cultura) i kitsch (baixa cultura), i dels assalts que pateix aquesta visió de la realitat artística a partir dels anys 60 a través de la pràctica i la teoria del "Minimal Art" i el "Pop Art". A partir d'aquí, s'estudien diversos moments en que, contra el que hauria pensat Greenberg, els dos mons culturals que caracteritzen la modernitat s'entrellacen productivament, configurant l'art contemporani més que com un art autònom, i allunyat de les formes industrials de producció cultural, com un espai de d'entrecreuament, d'interacció i contaminació.

## TEMARI

### 1.-L'art a l'època de la modernitat tardana

Contemporaneïtat i història de l'art: certes friccions. L'art de la fi del segle XX: una multiplicitat de tendències. Greenberg i la teorització de la modernitat pictòrica. Les primeres esquerdes de la modernitat: minimalisme i pop. Modernitat i post-modernitat. Art i cultura de masses.

### 2.-Modernitat, cultura de masses i història de l'art

Proliferació visual i cultura de masses. La reproducció mecànica i la caricatura. La caricatura i la història de l'art. Gombrich, Shapiro. Baudelaire i la caricatura. Picasso i la caricatura.

### 3.-Aspectes de la cultura de masses

Alta i baixa cultura. Originalitat i estructures iteratives. Un exemple: el còmic. George Herriman. Avantguarda i kitsch. El concepte de Kitsch. Syberberg. L'estetització de la política. Classicisme i cultura popular. L'art del nazisme. Art i tècnica: Leni Riefenstahl.

### 4.-Art i reproductibilitat tècnica

Desenvolupament tècnic i expressió artística. Benjamin: el concepte d'aura. Els debats al voltant de la fotografia. Les històries de la fotografia. La fotografia i les arts. El pictorialisme i l'avantguarda. ¿Artistes fotògrafs o fotògrafs artistes? Moholy-Nagy, Dalí, Sherman. Hans Bellmer.

### 5.-Cultura popular i art modern

Dues visions del cubisme. El cubisme i la cultura popular: cabarets, periòdics, "blagues". Picasso i "Parade". Art i publicitat. Léger. Warhol. El Pop angles. Art i còmics. Lichtenstein. Art i Graffiti. El metro de Nova York.

### 6.-¿Culte de l'enginyer o culta de l'enginy? (1)

Muntatge i nova visió urbana. Collage. Muntatge cinematogràfic. Eisenstein. Vertov. El fotomuntatge. Fotomuntatge polític, publicitari i artístic. Schwitters. Rodxenko. Mayakovski. L'artista com a enginyer. El constructivisme.

### 7.-¿Culte de l'enginyer o culta de l'enginy? (2)

El geometrisme. L'objectiu de *De Stijl*: l'estetització de la ciutat: pintura, arquitectura, disseny, tipografia. Compassos i ulls mecànics. L'ull tallat. Surrealisme, desig i humor negre. Les revistes *Documents* i *Varietés*. L'embelliment de la realitat. El surrealisme i l'alta costura. Art i moda.

### 8.-Cinema, televisió i vídeo

Art i cinema. Mumau. Cinema i avantguardes històriques. Man Ray. Maya Deren. Joseph Cornell. El cinema dels lletristes, els situacionistes i els Fluxusfilms. Un canvi en la manera de mirar. L'aparició de la televisió. Televisió i art. El vídeo com a suport artístic. Nam June Paik. Una altra manera d'utilitzar el vídeo: Martha Rosler.

## BIBLIOGRAFIA

### Textos

- W.Benjamin, "Petita història de la fotografia" (1931) i "L'obra d'art a l'època de la seva

reproductibilitat tècnica" (1936)

- C.Greenberg, "Vanguardia y kitsch" (1939) i "Abstracto y representacional" (1961)

## **Bibliografia**

1.-

- BEL TING, H., The End of the History of Art?, Londres, 1987
- BÜRGER, P., Teoría de la vanguardia, Ed. Península, Barcelona, 1987
- FRASCINA, F./HARRISON, Ch. (ed.), Modern Art and Modernism. A Critical Anthology, Londres, 1982
- DAVID, F., Fragmentos de la modernidad. Teorías de la modernidad en la obra de Simmel. Kracauer y Benjamin, Visor, Madrid, 1992
- KRAUS, R., La originalidad de vanguardia y otros mitos modernos, Alinza Editorial, Madrid, 1996
- POPPER, F., L'Art a l'âge électronique, Paris, 1993
- RAMÍREZ, J. A., Medios de masas e Historia del Arte, Madrid, 1976
- WOOD, P. et al., Modernism in Dispute. Art since the Forties, New Haven-Londres, 1993

2.-

- BAUDELAIRE, Ch., Lo cómico y la caricatura, Visor, Madrid, 1989
- BAUDRILLARD, J., Cultura y simulacro, Kayrós, Barcelona, 1978
- BOZAL, V., El siglo de los caricaturistas, (Historia del Arte-Historia 16, nº40), Madrid, 1989.
- CRARY, J., Techniques of the Observer: On Vision and Modernity in the Nineteenth Century, Cambridge, Mass., 1990
- DRUCKREY, T. (ed), Electronic Culture. Technology and Visual Representation, Londres, 1996
- GUBERN, R. La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea, Barcelona, 1987.
- GUBERN, R., Medios icónicos de masas, "Conocer el arte". Historia 16. Madrid, 1997.
- HOFMANN, W. Caricature from Leonardo to Picasso, Crown, Nova York, 1957

3.-

- BARBIERI, D., Los lenguajes del cómic, Paidós, Barcelona, 1993
- DORFLES, G., El Kitsch. Antología del mal gusto, Lumen, Barcelona, 1973
- DORFLES, G., Nuovi riti, nuovi miti, Torino, 1965
- ECO, U., Apocalípticos e integrados ante la cultura de masas, Lumen, Barcelona, 1968
- EISNER, W., El comic y el arte secuencial, Barcelona, 1996
- GASCA, I / GUBERN, R., El discurso del comic, Madrid, 1994
- GIESZ, L., Fenomenología del Kitsch, Tusquets, Barcelona, 1974
- GUBERN, R., La imagen pornográfica y otras perversiones ópticas, Madrid, 1989
- MARTÍN, A., Historia del comic español. 1875-1939, Barcelona, 1978
- McDONNELL et al. Krazy Kat, Nova York, 1986
- REICH, W., La psicología de la masa y el fascismo, Payot, París, 1972 (1934)
- STOREY, J. (ed.), Cultural Theory and Popular Culture. A reader, Nova York, 1994
- VARNEDE, K / GOPNIK, A., High & Low. Modern Art and Popular Culture, The Museum of Modern Art, Nova York, 1990
- VVAA, Modern Art and Popular Culture, Nova York, 1990
- VVAA, Historia de los cómics, 4 vols. Barcelona, 1982
- VVAA, Art i poder, CCCB, Barcelona, 1996

4.-

- BARTHES, R., La chambre claire. Note sur la photographie, París, 1981
- BOURDIEU, P., La fotografía. Un arte intermedio, Ed. Nueva Imagen, México, 1979
- FREUND, G., La fotografía como documento social, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1976.
- KRAUS, R., Le photographique. Pour une Théorie des Ecarts, París, 1990
- JEFFREY, I., Photography. A Concise History, Londres, 1981
- KRAUS, R., Cindy Sherman, Nova York, 1993
- LEMAGNY, J.-C./ROUILLÉ, A. (Eds.) Historia de la fotografía, Alcor, Barcelona, 1988
- LISTER, M., La imagen fotográfica en la cultura digital, Paidós, Barcelona, 1997
- MOHOL Y-NAGY, L., Malerei. Photographie. Film, Munich, 1925
- SCHARF, A., Arte y fotografía, Alianza Editorial, Madrid, 1994
- SONTAG, S., Sobre la fotografía, Edhasa, Barcelona, 1981
- SOUGUEZ, M.-L., Historia de la fotografía, Cátedra, Madrid, 1981
- STELZER, O., Arte y fotografía. Contactos, influencias y efectos, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1981

- TAUSK,P. Historia de la fotografía en el siglo XX. De la fotografía artística al periodismo gráfico. Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1978
- WELLS,L, Photography. A critical introduction. London, 1997

5.-

- ALLOWAY,L, Lichtenstein. Nova York, 1983
- BARNICOAT,J. Los carteles. Su historia y su lenguaje. Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1973 (1972)
- DANTO,A. The Transfiguration of the Commonplace. Nova York, 1981
- CAGLE,V.M., Reconstructing Pop/Subculture. Art, Rock and Andy Warhol. Londres, 1995.
- COOPER,d. La época cubista. Alianza., Madrid, 1984 (1970)
- FOSTER,H., Return of the Real. Cambridge, Mass, 1996
- GOLDING,J. El cubismo. Una historia y un análisis. Alianza, Madrid, 1993 (1988)
- LIPPARD,L.R., Pop Art. Londres 1966.
- VVAA, Art & Pub. 1890-1990. Centre Georges Pompidou. Paris, 1990
- VVAA, Arte pop. Reina Sofía, Madrid, 1991
- VVAA, Andy Warhol. A retrospective. MOMA, Nova York, 1989
- WEISS,J. The Popular Culture of Modern Art. Picasso, Duchamp and Avant-Gardism. New Haven/Londres, 1994

6.-

- ADES,A., Photomontage. Londres, 1976
- AUMONT,J., Montage Eisenstein. París, 1979
- BURCH,N., Life to those Shadows. Londres, 1990
- KRAKAUER,S., The Mass Ornament. Cambridge, Mass., 1995
- PETRIC,V., Constructivism in film. The Man with the movie. Cambridge, Mass, 1987.
- SADOUL,G., Dziga Vertov. Paris, 1973
- VERTOV,D., El cine Dó. Ed. Fundamentos, Madrid, 1973
- VVAA, Montage and Modern Life. 1919-1942. Londres, 1992
- VVAA, Kurt Schwitters. Centre Georges Pompidou, París, 1994
- VVAA, Rodcenko/Stepanova. Alle origini del Costrutivismo. Milà, 1984

7.-

- EWING, E, 20th Century Fashion. Londres, 1993
- FOSTER,H., Compulsive Beauty. Cambridge, Mass., 1993
- LAVER,J., Breve historia del traje y la moda. Madrid, 1982
- LODDER,C., Constructivismo ruso. Alianza Editorial, Madrid, (1983).
- MARTIN,R., Fashion and Surrealism. Nova York, 1987
- WAA, De Stijl.1917-1931. Alianza Editorial, Madrid, 1986 (1982)

8.-

- ADAM SITNEY,P., Visionary Film. The American Avant-garde 1943-1978. Nova York, 1979.
- PANOFSKY,E, "Estilo y material en el cine" a WAA, Contribuciones al análisis semiológico del film. Fernando Torres Editor, Valencia, 1976
- GINDAL,P., Andy Warhol: Films and Paintings. Londres, 1971
- HALL,D/FIFER,S.J., Illuminating Video. Nova York, 1990
- WAA Situacionistas. Art, política, urbanisme, Macba, Barcelona, 1996
- WAA, Fluxus. Fundació ATapies, Barcelona, 1994
- VVAA, Man Ray. Directeur du mauvais movies. Centre Georges Pompidou, Paris, 1997
- VVAA, Maurice Lemaitre. Centre Georges Pompidou, París, 1995
- VVAA, Peinture cinéma peinture. Centre de la Viella Charité, Marsella, 1989
- VVAA, Hall of Mirrors. Art and Film Since 1945, The Museum of Contemporary Art, Los Angeles, 1996
- WOLLEN,P., Raiding the Icebox. Reflections on Twentieth-Century Culture. Londres, 1993

## AVALUACIÓ

Els estudiants hauran de realitzar recensions dels textos de Greenberg i Benjamin i, a més, hauran d'elaborar un treball.



